UNIVERSITATEA ECOLOGICĂ DIN BUCUREŞTI
FACULTATEA DE PSIHOLOGIE

GHID

PENTRU REALIZAREA LUCRĂRII DE LICENŢĂ/DISERTAŢIE

2025

Cuprinsul Ghidului[1]

1. INFORMAŢII PRIVIND ALEGEREA TEMEI
2. CERINŢE OBLIGATORII
3. STRUCTURA LUCRĂRII
4. TIPURI DE CERCETARE. MĂRIMEA MINIMĂ A EŞANTIONULUI
5. REFERATUL DE EVALUARE A LUCRĂRII
6. NORME ETICE ÎN CERCETAREA ŞTIINŢIFICĂ (cf. COLEGIULUI PSIHOLOGILOR DIN ROMÂNIA)

Scopul acestui material este de a furniza studenţilor/masteranzilor un ghid general de redactare a lucrării de licenţă sau a disertaţiei, cf. art. 143, alin. 4 din Legea nr. 1/2011 care să îndeplinească standardele fundamentale ale unei cercetări ştiinţifice.

1. INFORMAŢII PRIVIND ALEGEREA TEMEI

Alegerea temei lucrării se face împreună cu cadrul didactic coordonator, pornind de la domeniile/temele propuse de către acesta sau de către student/masterand. Temele propuse în lista din e-bibliotecă sunt orientative, studenţii/masteranzii putând propune orice altă subtemă în legătură cu tema prezentată în listă sau altă temă faţă de care cadrul didactic are competenţă prin disciplina predată ori prin formarea complementară.

Tema lucrării se va înscrie obligatoriu în cercetarea psihologică.

După alegerea temei, studentul va completa cererea oficială - tipizată - prin care solicită aprobarea pentru întocmirea temei de cercetare alese/propuse. Cererea trebuie avizată de către profesorul coordonator şi se depune la secretariatul facultăţii cel târziu la data de **15 noiembrie** a anului universitar în curs.

Studentul are obligaţia să prezinte cadrului didactic coordonator lucrarea finalizată cu cel puţin 3 săptămâni înainte de înscrierea la examen.

După finalizare, lucrarea se va preda la secretariat (1 exemplar copertat/spiralat) împreună cu:
- declaraţia pe propria răspundere privind autenticitatea lucrării;
- referatul coordonatorului ştiinţific al lucrării;
- CD-ul cu lucrarea.

Cadrul didactic este consultat în privinţa diverselor aspecte ale lucrării, coordonând activitatea studentului. Studentul, ca autor al lucrării, este cel ce răspunde de conținutul și forma lucrării realizate și, astfel, de respectarea regulilor de cercetare ştiinţifică prezentate în acest Ghid.

Lucrarea va avea, în format A4, **minimum 60 de pagini şi maximum 100 de pagini,** scrise

[1] Ghidul este actualizat de conf.univ.dr. Roxana Maier, lect univ dr. Duțu Adelina, lector univ. dr. Simona Maria Glăveanu şi a fost realizat iniţial de lector univ. dr. Ovidiu Brazdău prin adaptare după Ghidul realizat de un colectiv de autori de la Facultatea de Psihologie şi Ştiinţele Educaţei - Universitatea Bucureşti, Univestitatea Al. I. Cuza - Iaşi şi Universitatea Babeş-Bolyai - Cluj Napoca, în conformitate cu standardele academice de calitate.

Acest Ghid este actualizat periodic, ultima versiune fiind disponibilă on-line în cadrul bibliotecii electronice de pe site-ul Facultăţii de Psihologie (www.ueb.ro/psihologie).

conform instrucţiunilor din acest ghid.

Informaţii suplimentare privind metodologia de cercetare ştiinţifică sunt disponibile în biblioteca electronică din cadrul site-ului Facultăţii de Psihologie, în cadrul Notelor de curs la disciplina "Metodologia Cercetării".

Informaţii suplimentare privind analizele statistice sunt disponibile în biblioteca electronică, în cadrul Notelor de curs la disciplina "Statistică Psihologică".

Prezentarea/susţinerea lucrării

Prezentarea se va realiza în PowerPoint, aproximativ 10-12 slide-uri. Durata prezentării este de 10 minute, urmate de 5 minute de discuţii. Prezentarea va pune accent pe partea de cercetare ştiinţifică.

Recomandăm următoarea structură:

- cover (1 slide),
- introducere/tema cercetării (1 slide),
- metodologie (2-3 slide-uri),
- rezultate şi interpretare (5-6 slide-uri),
- concluzii şi limite ale cercetării (1-2 slide-uri).

Se recomandă susţinerea liberă a lucrării, fără a se citi doar informaţia de pe slide-uri.

2. CERINŢE OBLIGATORII

Lucrarea reprezintă o componentă esenţială a evaluării activităţii studentului. Aceasta testează abilităţile de a concepe şi a realiza o cercetare independentă, precum şi a de a redacta cercetarea conform regulilor comunităţii ştiinţifice.

O lucrare care are un nivel satisfăcător va demonstra capacitatea studentului de a:

- identifica și utiliza literatura relevantă pentru tematica abordată,
- realiza un demers de cercetare corect din punct de vedere metodologic, de a utiliza documentarea teoretică pentru a formula ipoteze de studiu, de a alege instrumentele și metodele adecvate pentru ceea ce și-a propus în studiu, de a analiza (calitativ și cantitativ) datele obținute, interpreta corect rezultatele și a extrage concluziile adecvate datelor obținute,
- realiza o lucrare cu o structură logică, redactată coerent, dovedind capacitatea de a utiliza limbajului ştiinţfic adecvat domeniului. Aspectul de formă trebuie să fie, de asemenea, în concordanţă cu standardele academice.

Cerinţele generale sunt obligatorii, iar neîndeplinirea lor duce la eliminarea studentului din examenul de susţinere a lucrării.

Întreaga responsabilitate a realizării lucrării îi revine studentului. Acesta are datoria să îşi redacteze lucrarea în conformitate cu cerinţele din preentul ghid.

În cazul lucrării de disertaţie, se solicită absolventului un salt calitativ privind modul de concepere şi prezentare a cercetării, care să surprindă evoluția studentului în timp în ceea ce privește competențele de documentare teoretică raportat la tematica aleasă, de formulare a ipotezelor urmărite, de realizare coerentă a studiului, astfel încât toate acestea să surprindă înțelegerea mecanismului/ mecanismelor studiate din spatele ipotezelor, a alegerii metodologiei, a interpretării datelor obținute și extragerii concluziilor.

Lucrarea este compusă din:

- Coperta 1
- Pagină de titlu
- **Abstract** (max 350 cuvinte) în limba română și engleză
- **Rezumat** (1 - 2 pagină) - în limba română și engleză
- **Cuprins**

Partea întâi

- **Introducere**

Include motivaţia alegerii temei, principalele tendinţe în analiza problematicii investigate din perspectiva importanţei acesteia în domeniul psihologiei, a teoriilor existente , a obiectivelor lucrării.

- **Cadrul teoretic al temei studiate**

Vizează prezentarea literaturii ştiinţifice privind tema studiată pe capitole şi subcapitole. O modalitate de organizare ar putea fi: definirea conceptelor principale; prezentarea teoriilor/paradigmelor existente; prezentarea factorilor determinanţi/mediatori; elemente de diagnoză şi intervenţie pentru dezvoltarea/ameliorarea problematicii studiate; cercetări anterioare şi actuale cu privire la fiecare sau la interacţiunea dintre conceptele studiate, relația dintre conceptele studiate și alegerea eșantionului luat în studiu.

Partea a doua

- **Metodologia cercetării**

Include obiectivele și ipotezele cercetării, , eşantionul (lotul de cercetare), variabilele și designul cercetării, instrumentele și metodele utilizate în cercetare, procedura de lucru

- **Rezultatele cercetării şi interpretarea acestora** –

Prezentarea datelor obținute, alegerea adecvată a metodele de analiză calitativă și cantitativă a datelor.

- **Concluzii**

Capitolul include concluziile raportate la obiectivele cercetării şi la fiecare dintre ipotezele studiului, dar și implicaţiile şi limitele cercetării.

- **Bibliografie**

Realizată conform criteriilor APA.

- **Anexe**

Acestea includ testele utilizate, tabele cu rezultate detaliate etc.

Formatarea lucrării

Template-ul lucrării este disponibil la www.ueb.ro/psihologie/ebiblioteca/files/Template_lucrare_UEB.doc

Documentul de la adresa menţionată are stilul predefinit conform cerinţelor din acest ghid!

Lucrarea va fi redactată pe computer în format pagină A4, cu alinierea textului în format „Justify" cu rânduri egale, marginile sus/jos=2.5 cm, stânga=3 cm, dreapta=2 cm tipul fontului: Times New Roman, cu diacritice, mărimea fontului: 12, spaţiere: 1 sau 1.15 rând (nu mai mult de atât), paginile se numerotează, titlurile capitolelor să fie așezate pe pagină nouă, titlurile subcapitolelor sau subpunctelor, în continuarea textului, cu litere bold, partea teoretică a lucririi să fie într-un procent de maxim 30% din totalul lucrării, teza va fi scrisă în stil impersonal (*nu se va utiliza persoana I*), scoaterea în evidenţă a unor idei se va face, eventual prin scrierea lor cu caractere italice (normele de tehnoredactare a unor asemenea lucrări NU admit sublinierile în text!) se respectă reguli de ortografie și cele de redactare de bază (nu se lasă spaţiu înainte de semnele de punctuaţie (punct, virgulă, semnul întrebării).

Lucrarea poate fi legată cu spirală sau copertă.

Stilul şi limbajul de redactare (cf. David, D. (2006). *Metodologia cercetării clinice. Fundamente.* Ed. Polirom, Iaşi, pp. 99-113):

Lucrarea se va redacta într-un limbaj academic impersonal (nu se utilizează persoana întâi), caracteristic lucrărilor de cercetare (cf. **APA Style**). Se acordă atenţie aspectelor de redactare (acord, punctuaţe, lexic etc.). Este necesar ca ideile prezentate să decurgă logic şi coerent din cele anterioare.

Citarea bibliografică

Toate sursele bibliografice, primare sau secundare, publicate sau nepublicate, sunt proprietatea intelectuală a autorilor sau instituţiei care au produs acele materiale. Prin urmare, autorul lucrării trebuie să citeze în mod corect toate sursele incluse în lucrare, inclusiv figuri, tabele, ilustraţii, diagrame. Se citează nu doar preluarea unor fraze de la alţi autori, dar şi parafrazarea şi sumarizarea ideilor exprimate de aceştia.

Eludarea acestor norme etice constituie plagiat.

Toate sursele bibliografice incluse în lucrare trebuie să se regăsească în lista bibliografică finală, după cum toţi autorii incluşi în lista bibliografică trebuie să fie inseraţi în textul lucrării. *Preluarea identică a unei fraze sau paragrafe va fi citată prin indicarea inclusiv a paginii din sursa utilizată, dar şi prin ghilimele şi forma italică a literelor.*

Se va utiliza un singur stil de citare bibliografică, cel al APA.

Citarea lucrărilor în cadrul textului principal pentru:

1. **un singur autor:**

La rezumare și parafrazare – autor și an (Popescu, 2011)

La citat – autor, an și pagină (Popescu, 2011, p. 30) sau Popescu, 2011, pp. 30-35) (pentru pagini multiple)

2. **doi autori:**

Autor şi autor, (an) – în text sau dacă sunt precizați la finalul frazei atunci se vor regăsi astfel: (Landy & Conte, 2004).

3. **mai mult de 2 autori:**

În cazul în care sunt mai mult de 2 autori, în text se va scrie numele primului, iar ceilalţi autori se vor insera sub eticheta et al. De exemplu: (Springer *et al*., 2000).

În lista bibliografică se vor scrie numele tuturor autorilor sursei citate.

4. **două sau mai multe lucrări ale aceluiaşi autor:**

Două sau mai multe lucrări ale aceluiaşi autor (sau ale aceluiaşi grup de autori) publicate în acelaşi an vor fi marcate prin adăugarea unui „a”, „b” ş.a.m.d. după anul publicării. De exemplu: (Byrd, 2000a), (Byrd, 2000b).

5. **lucrări fără autor concret identificat:**

În text se citează titlul lucrării şi anul. Se va poziţiona între ghilimele titlul articolului, capitolului sau pagina web şi/sau se va marca cu italic numele revistei, cărţii, broşurii sau a raportului:. De exemplu: (“Study Report”, 2011);

6. **surse secundare**

Atunci când sursa citată este indirectă, adică preluată de la un alt autor, se va scrie numele şi iniţala prenumelui autorului şi anul publicaţiei, cu indicarea în paranteză a autorului şi anului apariţei sursei indirecte din care s-a citat. Ex. când se citează concepţia unui autor preluată din cartea altui autor vom regăsi în text: raportul elaborat de Minnie (citat de Smith, 2011) sau concepţia, astfel: (Minnie, 2009 *apud*. Smith, 2011).

Când se citează direct, cu ghilimele **(maxim 100 de cuvinte într-un citat),** se va preciza şi pagina, ex: (Byrd, 1988, p. 829). Dacă se reformulează sau se prezintă ideile autorilor fără ghilimele nu este necesar numărul de pagină.

Când se prezintă ideile dintr-o lucrare se vor alterna formele de citare: Byrd (2000) prezintă regulile pentru o lucrare de licenţă…

Lucrarea de licenţă are reguli clare de redactare (Byrd, 2000).

Atenţie la editarea paragrafelor, alternaţi modalitatea de citare, astfel încât să nu existe monotonie în paragrafe (unele paragrafe să aibă citarea la final, altele la început, unele în text, un paragraf cu citare cu ghilimele să fie urmat de un paragraf cu reformulare etc.).

***Exemple de notare la* Bibliografie pentru**

Reviste

Autor, A. A, Autor, B. B., & Autor, C. C. (an). Titlul articolului. *Titlul Jurnalului*, xx, pppp. doi: xx.xxxxxxxxxx

Springer, T., Lohr, N. E., Buchtel, H. A., & Silk, K. R. (1995). A preliminary report of short-term cognitive-behavioral group therapy for inpatients with personality disorders. *Journal of Psychotherapy Practice and Research, 5*, 57-71.doi: 5-4214.457-854.

Autor, A. A., & Autor, B. B. (am). Titlul articolului. Titlul Jurnalului. Retrieved from http://cogprints.org/5780/1/ECSRAP.F07.pdf

Brate, T.A. (2014). Diagnosing Occupational Stress in Romanian Organisations, *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, Retrieved from https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S187704281402401X/pdf?md5=1ca479bbc232f93c735218b0553f5a23&pid=1-s2.0-S187704281402401X-main.pdf

Cărţi

Autor, A. A. (an). *Titlul lucrării*. Locaţie: Editură.

Landy, F.J., & Conte, J.F. (2004). *Work in the 21st century.: an introduction to industrial and organizational psychology.* NY: McGraw-Hill Companies, Inc.

Autor, A. A. (an). Titlul lucrării. Retrieved from http://www.xxxxxxx

Patel, C. (1996). The Complete Guide To Stress Management. Retrieved from https://www.amazon.co.uk/Complete-Guide-Stress-Management/dp/0091813662

Capitole din cărţi

Autor, A. A., & Autor, B. B. (an). Titlul capitolului. In A. Editorul, B. Editorul, & C. Editorul (Eds.), Titlul cărţii (pp. xxx-xxx). Locaţie: Editură.

Avram E. (2006). Lucrul în echipă - strategie de adaptare a studenţilor la condiţiile mediului academic. In M. Zlate, V. Negovan (coord.), *Strategii de adaptare a studenţilor la mediul universitar* (pp.130-144). Bucureşti: Editura Universitară.

Pentru alte surse preluate de pe internet care nu se pot include în formatul de mai sus se vor nota doar adresele de pagină web cu data consultarii, însă acestea trebuie să fie foarte reduse, ele prezentând o încredere ştiinţifică scăzută. În bibliografia finală, acestea trebuie să se regăsească în finalul listei.

3. STRUCTURA LUCRĂRII

1. COPERTA

Va conţine următoarele informaţii (fără ghilimele!), scrise cu majuscule

- numele universităţi şi al facultăţi, pe 2 rânduri („UNIVERSITATEA ECOLOGICĂ DIN BUCUREŞTI", „FACULTATEA DE PSIHOLOGIE")
- denumire program studii („STUDII DE LICENŢĂ"/„MASTER: Titlul masterului")
- nivelul de susţinere a lucrării („LUCRARE DE LICENŢĂ" sau „DISERTAŢIE", centrat, pe coperta exterioară a lucrării);
- numele absolventului, în stânga - „NUME NAŞTERE (NUME CĂSĂTORIE) PRENUME"
- numele şi titlul coordonatorului (în dreapta, mai jos, „COORDONATOR ŞTIINŢIFIC: GRAD DIDACTIC NUME PRENUME")
- anul finalizării studiilor, în partea de jos, centrat.

2. PAGINA INTERIOARĂ DE TITLU

- aceleaşi informaţii ca şi coperta, dar în loc de nivelul de susţinere al lucrării se va scrie tema/titlul lucrării (centrat, maxim 3 rânduri-100 ccs: caractere cu spaţii, pe prima pagină)

3. REZUMAT

Min.1, max 2 pag., română şi engleză (pe pagini separate)
Va include prezentarea pe scurt a următoarelor informaţii (2-5 propoziţii pentru fiecare aspect, maxim ½ pagină în total):

- Tema cercetării
- Metodologia de cercetare utilizată (obiectivul/ipotezele cercetării, numărul şi caracteristicile relevante ale participanţilor, designul cercetării, procedura de culegere a datelor, tipurile de analiză statistică)
- Rezultatele obţinute - pe scurt
- Concluzii – pe scurt

4. CUPRINS

(1-2 pagini, cf. template)

Va conţine numele capitolelor, subcapitolelor şi subpunctelor, respectiv bibliografia şi anexele, cu indicarea paginaţiei corespunzătoare din text.

5. INTRODUCERE. TEMA CERCETĂRII

(~1-3 pagini)

Se va prezenta în rezumat

- **tema cercetării** şi sintetic situaţia cercetărilor privind subiectul ales
- **motivaţa alegerii temei**, indicând domeniile care nu au fost explorate sau care solicită investigaţii suplimentare şi reconsiderări.
- **rezumatul literaturii ştiinţifice** - principalele tendinţe în analiza problematicii investigate din perspectiva importanţei acesteia în domeniul psihologiei, a teoriilor existente , a obiectivelor lucrării.

6. CADRUL TEORETIC AL TEMEI STUDIATE

(~30-40 pagini)

Prezentarea literaturii ştiinţifice se va realiza în aproximativ 30% din numărul de pagini al lucrării. Nu se vor depăşi 2-4 capitole. Se vor consulta şi cita minim 20-30 de lucrări (cărţi, articole,

site-uri etc.) asupra temei studiate.

Această parte a lucrării realizează o evaluare critică a literaturii de specialitate relevantă pentru tema cercetată. Se vor prezenta principalele teorii/modele explicative, indicând dezvoltarea şi progresul adus de cercetările recente, precum şi posibilele lacune sau limite.

Trecerea în revistă a literaturii va fi realizată după un criteriu explicit menţionat, care poate fi cronologic, tematic sau de altă natură. Prin conţinutul ei, **baza teoretică se va centra pe fundamentarea ulterioară a obiectivelor cercetării**. Această parte a lucrării demonstrezează capacitatea candidatului de a selecta cele mai relevante surse bibliografice, de a le citi şi analiza critic, de a-şi formula propriul punct de vedere asupra subiectului studiat.

Se vor prezenta/cita lucrările relevante pentru tema tratată, nu şi cele tangenţial legate de temă sau cele foarte generale; atunci când este prezentată o lucrare relevantă, nu se insistă pe detalii, ci, mai degrabă, pe rezultate relevante, probleme metodologice relevante şi concluzii majore ale respectivelor lucrări.

- Se prezintă o problemă, o discrepanţă între ceea ce ştim (starea prezentă) şi ceea ce vrem să ştim (starea-scop);
- Se argumentează relevanţa temei pentru comunitatea ştiinţifică;
- Se menţionează alte sinteze teoretice sau meta-analize în domeniu, acolo unde acestea există;
- Se demonstrează continuitatea logică între cercetările anterioare şi cercetarea proprie;
- ATENŢE: nu se ascund aspectele controversate din domeniu, ci se prezintă onest;
- Se explică modul în care abordarea proprie rezolvă tema anterior prezentată.

7. METODOLOGIA CERCETĂRII

(~3-15 pagini)

Capitolul va conține următoarele aspecte:

- Obiectivul/obiectivele cercetării
- Ipotezele cercetării
- Eşantionul (lotul de cercetare)/subiecţii cercetării – *mărimea lotului, principalele date demografice, procedura de selecţie a participanţilor*
- Variabilele studiate
- Designul cercetării
- *Tipul de cercetare ales şi detalii despre organizarea cercetării*
- Instrumente și metode utilizate *(testele și meotodelele psihologice utilizate – prezentarea lor, ce măsoară, autori, număr de itemi, factori,cum se calculează scorul final etc.)*
- Procedura de lucru/culegere a datelor (*astfel încât să surprindă existența acordului informat al participanților, modalitatea de evaluare centrat pe existența condițiilor similare de evalaure pentru toți subiecții luați în studiu etc)*

Formularea obiectivului/ obiectivelor cercetării. Exemple

Se va formula un obiectiv general la care, în funcţie de tipul cercetării, se pot adauga o serie de obiective specifice.

- Acest studiu va compara / investiga / descrie / determina / examina / clarifica / evalua tema x
- Scopul studiului este de a stabili / identifica variabilele care explică diferenţele între X şi Z
- Acest studiu are ca obiectiv investigarea percepţiilor studenţilor asupra X.

Pentru designurile descriptive-corelaţionale se pot folosi cuvinte cum ar fi: descrie relaţia între, legătura dintre X şi Y.

Pentru designurile cvasi-experimentale şi experimentale se pot folosi: determina, relaţia de cauzalitate între X şi Y, identifică diferenţa între, studierea efectului X asupra Y.

Eşantionul (lotul de cercetare) / Subiecţii cercetării

o Se precizează clar criteriile de includere şi excludere a participanţilor / subiecţilor în cercetare;
o Se raportează procedura de selecţie a participanţilor, de distribuire în grupurile definite (dacă e cazul), precum şi de respectare a principiilor etice (consimţământ informat şi păstrarea confidenţialităţii);
o Dacă se pierd participanţi pe parcursul cercetării, se precizează numărul acestora şi cauzele retragerii din cercetare;
o Se descrie eşantionul sub aspectul caracteristicilor lui esenţiale;
o În cazul în care eşantionul este selectat arbitrar (convenience sample), se va specifica acest lucru, sub forma "pentru selectarea lotului de cercetare am folosit o selecţie arbitrară (*convenience sample*)". De asemenea, se va preciza că lotul de cercetare nu este reprezentativ pentru populaţia studiată şi rezultatele obţinute nu pot fi generalizate.

* Exemplu oferit de Prof. Cristian Dan Opariuc

o Numărul minim de participanţi pentru fiecare tip de cercetare este prezentat în capitolul Tipuri de cercetare.

Alegerea variabilelor

Se pot selecta trăsături, fenomene psihosociale, caracteristici psihologice, cognitive sau de personalitate, cu condiţia să poată să fie măsurate sau evaluate ştiinţific.

Datele demografice de bază care vor fi incluse obligatoriu sunt: genul, vârsta. Se vor prezenta următoarele informaţi:

o Definiţia operaţională a variabilelor (operaţionalizarea = identificarea indicatorilor care descriu variabila selectată şi care vor fi măsuraţi)
o Care este relaţia estimată între variabile?
o Cum se măsoară fiecare variabilă / indicator? (numele testului)
o Variabila este concretă şi clar măsurabilă?
o Există alţi factori care influenţează relaţia între aceste variabile?
o Variabilele alese pot fi izolate corect?

Atenţie: doar designurile de cercetare cauzal-comparative, cvasi-experimentale sau experimentale au variabile dependente-independente. Acestea descriu clar relaţia cauză-efect, prin izolarea relaţiei dintre variabile şi eliminarea altor factori care pot influenţa fenomenul studiat.

Studiile descriptive descriu starea curentă a unei variabile, deci nu există cauză şi efect. Studiile corelaţionale examinează relaţia între variabile. Deoarece în studiile corelaţionale (mai multe teste pe un singur grup) nu se manipulează variabilele, este imposibil de determinat care este cauza şi care este efectul. Studiile de acest gen NU au variabile dependente-independente.

Variabila dependentă este situaţia/fenomenul pe care doriţi să îl explicaţi. Variabila / variabilele independente sunt factorii care influenţează situaţia/fenomenul selectat. Este important ca factorii care influenţează situaţia/fenomenul selectat să fie naturali sau controlaţi, şi ca factorii în afara variabilelor propuse să fie, pe cât posibil, eliminaţi din analiză

În general, variabila studiată (dependentă) este o caracteristică psihică / comportament / trăsătură de personalitate.

Alegerea designului de cercetare

(vezi capitolul Tipuri de cercetare)

Se va alege un design adecvat măsurării variabilelor și testării ipotezelor. În funcție de obiectivele cercetării, se pot alege studii cantitative/completate de cele calitative, studii descriptive (transversale sau longitudinale)/corelaţionale, comparative, non-experimentale, cvasi- experimentale sau experimentale.

Formularea Ipotezelor

În funcţie de obiectivele cercetării şi de designul de cercetare ales, se vor formula ipoteze de cercetare. În urma investigării şi a interpretării statistice şi psihologice a datelor ipotezele pot fi confirmate sau infirmate.

Ipotezele cercetării vor fi formulate explicit, astfel încât să poată fi testate prin confruntarea lor cu datele culese; acestea trebuie să decurgă din obiectivele generale sau specifice. Formularea ipotezelor de nul nu este recomandată încărcând inutil textul este subînţeles faptul că ipotezele de nul reprezintă o negaţie a ipotezelor cercetării.

Exemple de formulare a ipotezelor

Ipotezele cercetării:

1. Presupunem că familiile monoparentale influenţează comportamentul delicvenţial
2. Anticipăm că familiile în care se consumă alcool influenţează comportamentul delincvenţial al copiilor
3. Rezultatele scolare ale elevilor din liceu sunt influențate de orele de studiu/zi.

Instrumente şi metode utilizate în studiu

- Se vor preciza instrumentele și metodele utilizate în studiu
- Se descriu clar şi precis instrumentele/materialele utilizate pentru a măsura variabilele;
- Descrierea instrumentelor și metodelor va cuprinde: numele instrumentului/testului/probei utilizat/e, autori, nr. de itemi, ce măsoară instrumentul/testul/proba, cum se calculează scorurile totale şi parţiale, date despre validitatea şi fidelitatea lor, ce reprezintă un scor mare respectiv un scor mic etc.

Procedura de lucru/culegere a datelor

- Se sumarizează fiecare pas parcurs în desfăşurarea cercetării; instrucţiunile date participanţilor, manipulările experimentale, modul de randomizare, de control experimental al unor variabile etc.;
- Dacă instrumentele s-au administrat în altă limbă, se precizează modul de asigurare a echivalenţei formelor.
- Se va preciza: când/cum se culeg datele (perioada – ex: aplicăm chestionarul xx la începutul anului şcolar), cât durează culegerea datelor (dacă sunt designuri pre/post se va preciza durata între cele două testări şi justificarea alegerii perioadei).

8. REZULTATELE CERCETĂRII

(~8-20 pagini)

Conţine următoarele elemente:

- prezentarea şi analiza datelor;
- interpretarea cantitativă și calitativă a rezultatelor.

Rezultatele vor decurge clar din designul şi metodele de cercetare utilizate. Tabelele şi figurile care redau rezultatele cercetării vor fi incluse în această parte a lucrării.

Fiecărui rezultat numeric şi semnificaţiei sale statistice i se atribuie o semnificaţie şi interpretare psihologică. Sunt de dorit şi explicaţii alternative şi contextuale, precum şi implicaţiile rezultatului discutat. Interpretarea datelor proprii va fi făcută şi prin raportare la datele din literatura de specialitate, indicându-se similarităţi şi diferenţe.

ATENŢIE: se prezintă toate rezultatele, chiar şi cele care nu confirmă ipotezele.

Tabele şi figuri. Ca principiu, acestea ilustrează limpede, dar şi economic rezultatele cercetării. Ele vor fi întotdeauna însoţite de o trimitere în text - cititorul trebuie orientat spre valori sau aspecte specifice din tabele respectiv figuri. Tabelele şi figurile se includ în conţinutul lucrării.

Prezentarea statistică. Se raportează elemente de statistică descriptivă, dar şi inferenţială.

Atunci când se raportează teste de statistică inferenţială precum t, F, r etc. (testarea semnificaţei statistice) se va preciza întotdeauna valoarea testului, direcţia acestuia, gradele de libertate (df) şi valoarea pragului de semnificaţie (p).

9. CONCLUZII ŞI DISCUŢII

(~2-10 pagini)

Capitolul include un rezumat privind rezultatele obţinute raportate la obiectivele cercetării şi la fiecare dintre ipoteze şi discuţii privind utilitatea rezultatelor în domeniul respectiv, implicaţiile cercetării (cu ce contribuie la nivelul actual al ştiinţei, cum relaţionează rezultatele dvs. cu celelalte cercetări din domeniu) şi limitele cercetării (dacă pot fi sau nu extrapolate/generalizate rezultatele, posibile erori statistice/metodologice care influenţează rezultatele, şi, în general, orice aspect care poate combate acurateţea/corectitudinea cercetării, posibile îndoieli privind datele etc.)

Instrucţiuni pe scurt – Concluzii şi implicaţii

- o interpretarea psihologică a rezultatelor analizelor,
- o evidenţierea similarităţilor şi disimilarităţilor cu rezultatele unor studii anterioare,
- o consecinţele teoretice şi aplicative ale rezultatelor obţinute; utilitatea demersului realizat; planuri de intervenţie propuse/realizate,
- o limitele cercetării şi posibile explicaţii alternative ale rezultatelor, dar şi direcţiile viitoare de cercetare.

10. BIBLIOGRAFIE

Va conţine doar lucrările citate în text şi va fi redactată conform standardelor APA (American Psychological Association), ca în exemplele oferite la punctul IV, respectând cerinţele descrise la acelaşi punct.

11. ANEXE

Vor conţine probele/testele utilizate, ilustraţii suplimentare, prelucrări preliminarii (dacă este cazul), alte materiale relevante pentru studiul întreprins.

4. TIPURI DE CERCETARE

Design-uri recomandate:

Studii descriptive, corelaţionale (cantitative)

- o Se descrie un grup la un moment dat în timp, prin aplicarea mai multor tehnici de colectare a datelor. Explorează intensitatea relaţiei între mai multe variabile în cadrul aceluiaşi grup.
- o În acest tip de studiu caz nu există variabilă independentă-dependentă. Nu se manipulează niciun fenomen, doar se descrie. Nu arată o relaţie cauzală între variabile, ci doar corelaţia dintre variabile. Corelaţia nu înseamnă cauzalitate!
- o Se pot utiliza şi descrie mai multe variabile
- o Pentru descrieri se utilizează procente, medii, abaterii. Pentru corelaţii se utilizează coeficientul de

corelaţie
- **N= minim 64 persoane**

Studii cauzal-comparative (cantitative)

- Sunt folosite pentru a studia cauza-efectul. Se aleg grupuri de control, unde variabilele selectate nu sunt prezente şi se compară cu grupuri, unde variabila este prezentă
- Se pot observa cauze naturale/ sociale/psihologice si influenţa diferiţilor factori care nu pot fi manipulaţi de cercetător - variabile independente (ex. vârsta, genul, educaţa, urban/rural) asupra unor variabile dependente (ex: inteligenţa emoţională, performanţa scolară).
- Furnizează date privind cauzele fenomenelor studiate, în baza cărora se pot emite predicţii (în cazul în care eşantionul este reprezentativ pentru populaţia studiată)
- **N= minim 30 persoane per grup**

Cercetare experimentală sau cvasi-experimentală

- În cazul unor cercetări cvasi-experimentale, selecţia participanţilor se face în baza unor analize prealabile (pre-test) sau în baza altor criterii (spre deosebire de designul experimental unde selecţia este aleatorie)
- În cazul cercetărilor experimentale, participanţii sunt selectaţi aleatoriu în cele două grupuri (de control, experimental), adică au şanse egale de a fi incluşi în unul din cele două grupuri. Se controlează, izolează si se supraveghează strict variabilele. În cazul experimentului, cercetătorul este cel care manipulează variabila independentă (cauza) şi măsoară influenţa acesteia asupra altor variabile, numite variabile dependente (efectul).
- **N= minim 30 persoane per grup**

Sondaje de opinie

- Investighează diferite fenomene psiho-sociale
- Se vor realiza în baza unor chestionare proprii sau predefinite
- Se vor intervieva un număr minim de **64 de persoane**, selectate aleatoriu din cadrul populaţiei vizate, iar rezultatele vor fi analizate statistic, dar şi calitativ.

5. REFERAT DE EVALUARE

TEMA: _____

_____

REALIZATĂ DE: _____

DISCIPLINA: _____

CRITERII DE EVALUARE	**PUNCTAJ**
Criterii teoretice (max. 3 puncte)	.
Gradul de interes al temei (actualitate, noutate, originalitate)	(max:1 p.) **Acordat p.**
Volumul şi relevanţa contribuţiei teoretice în raport cu tema	(max:1 p.) **Acordat p.**
Capacitatea analitică şi spiritul critic în raport cu suportul teoretic	(max:1 p.) **Acordat p**
Criterii metodologice (max. 3 puncte)	
Calitatea modelului metodologic (fundamentare, adecvare la temă, calitatea ipotezelor, adecvarea eşantionului)	(max:1 p.) **Acordat p.**
Calitatea psihometrică a instrumentelor utilizate (fidelitate, consistenţă internă, validitate)	(max:1 p.) **Acordat p.**
Calitatea procedurii de lucru (calitatea măsurării, evitarea erorilor, respectarea normelor etice)	(max:1 p.) **Acordat p.**
Criterii statistice (max. 3 puncte)	
Calitatea prelucrării statistice (statistici descriptive, statistici inferenţiale, adecvarea lor la datele analizate)	(max:1,5 p.) **Acordat p.**
Calitatea concluziilor (interpretarea statistică şi psihologică a rezultatelor)	(max:1,5 p.) **Acordat p.**
Criterii de redactare (max. 1 punct)	
Calitatea stilului de redactare (claritatea exprimării, logica structurării, corectitudinea gramaticală)	(max:0,5 p.) **Acordat p**
Respectarea exigenţelor formale de redactare	(max:0,5 p.) **Acordat p**
NOTA PROPUSĂ (suma punctelor acordate)	**puncte**

Concluzii, recomandări

_____

Apreciez că lucrarea elaborată întruneşte condiţiile pentru susţinere în vederea obţinerii licenţei în psihologie.

Coordonator lucrare de licenţă,

Data,

Originalitatea şi noutatea sunt indicatori apreciaţi în lucrările ştiinţifice, însă la nivelul ciclului de licenţă nu se aşteaptă în mod necesar lucrări cu caracter de noutate.

6. NORME ETICE ÎN CERCETAREA ŞTIINŢIFICĂ (cf. COLEGIULUI PSIHOLOGILOR DIN ROMÂNIA)

Standarde internaţionale
Art. VIII.1. În cercetările lor, psihologii vor căuta, pe cât posibil, să promoveze cele mai noi metodologii de cercetare utilizate de comunitatea psihologică internațională, respectând atât standardele de rigoare ştiinţifică, cât şi standardele etice.

Acordul de cercetare
Art. VIII.2. Atunci când psihologii au nevoie de aprobare, din partea unei instituţii, pentru desfăşurarea cercetărilor, aceştia vor furniza toate datele necesare pentru acordarea aprobării şi vor avea în vedere ca protocolul de cercetare să corespundă aprobărilor primite.

Obţinerea consimţământului
Art. VIII.3. În obţinerea consimţământului informat, psihologii vor aduce la cunoştinţă participanţilor scopurile cercetării, durata, procedurile utilizate, riscurile, beneficiile, inclusiv compensaţiile financiare, limitele confidenţialităţii, dreptul oricui de a se retrage din cercetare şi în general, toate datele pe care participanţii le solicită şi de care au nevoie pentru a-şi da consimţământul. În cazul în care există posibilitatea producerii de daune şi suferinţă, psihologii au obligaţia să le diminueze cât se poate de mult.

Utilizarea de suport audio-video
Art. VIII.4. Psihologii vor obţine consimţământul informat de la toţi participanţii la cercetare pentru înregistrările audio şi video, înaintea efectuării acestora, oferind garanţii că acestea vor fi utilizate numai într-o manieră în care identificarea nu poate produce daune celor implicaţi.
Limitări ale informării
Art. VIII.5. Psihologii nu vor face studii şi cercetări care implică proceduri de prezentare ascunsă/falsă a modelului de cercetare decât dacă alternativa de prezentare corectă nu este fezabilă ştiinţific, sau aduce o alterare evidentă concluziilor cercetării. În acest caz, participanţii vor fi informaţi de utilizarea unui astfel de model de cercetare şi vor participa numai dacă îşi dau consimţământul, putând oricând să-si retragă datele din cercetare. Cercetarea, în acest caz, poate fi derulată numai dacă nu poate produce suferinţă sau daune participanţilor.

Excepţia de la consimţământ
Art. VIII.6. Psihologii se pot dispensa în cadrul cercetărilor de consimţământul informat al participanţilor numai dacă (a) cercetarea nu poate produce în nici un fel daune (observaţii naturale, practici educaţionale sau curriculare, chestionare anonime, cercetare de arhive) sau (b) este permisă de reglementări în vigoare.

Persoane şi grupuri vulnerabile
Art. VIII.7. Psihologii vor căuta să evalueze etic, independent, cu respectarea drepturilor omului şi să ia toate măsurile de protecţie pentru orice cercetare ce implică grupuri vulnerabile şi/sau persoane cu incapacitate de a-şi da consimţământul informat, înainte de a lua decizia de a începe.

Evitarea unor categorii de subiecţi
Art. VIII.8. Psihologii nu se vor folosi de persoane cu incapacitate de a-şi da consimţământul în niciun studiu sau cercetare, dacă studiul sau cercetarea avută în vedere poate fi finalizată la fel de bine cu persoane care au capacitatea deplină de a-şi da consimţământul informat.

Manipularea prin creşterea compensaţiilor
Art. VIII.9. Psihologii vor evita să propună şi să acorde participanţilor la cercetare compensaţii financiare excesive sau alte forme de stimulente pentru participarea la cercetare şi care pot favoriza obţinerea consimţământului, cu atât mai mult atunci când sunt evidenţe clare că există riscul producerii de suferinţă şi daune în timpul cercetării.
Utilizarea animalelor în cercetare

Art. VIII.10. Psihologii care utilizează animale în cercetările lor, vor evita provocarea de suferință acestora, iar în situația în care acest lucru nu este posibil, vor căuta să minimizeze pe cât posibil provocarea de suferință.

Corectitudinea datelor
Art. VIII.11. Psihologii nu au voie să prezinte date false, pentru care nu au fost făcute în realitate măsurători. Dacă vor constata erori de prezentare a datelor sau de prelucrare a acestora, vor face toți pașii necesari pentru corectarea acestora, altfel vor retrage și anula cercetarea.

Plagiatul
Art. VIII.12. Psihologii nu vor prezenta date sau rezultate din alte studii sau cercetări, ca aparținându-le lor, orice formă de plagiat fiind interzisă.

Abuzul de status
Art. VIII.13. Psihologii vor fi creditați, atât pentru cercetările făcute, cât și pentru publicarea acestora, numai în măsura în care aceștia au o contribuție majoră. Astfel, psihologii vor face distincția între autor principal al cercetării, contribuție la cercetare, contribuție minoră și statutul sau poziția pe care o deține respectivul psiholog. Astfel poziția academică, titlul academic, poziția socială sau cea de șef de departament sau manager într-o instituție nu conferă nimănui credit pentru o poziție principală în cercetare, decât în măsura în care există o acoperire reală prin contribuția adusă la cercetare și nu prin statutul social sau academic.

Transmiterea datelor
Art. VIII.14. Atunci când există solicitări de folosire sau de verificare a datelor din partea unui alt cercetător decât cei implicați direct în cercetare, psihologii vor putea oferi datele de cercetare numai în măsura în care se păstrează confidențialitatea acestor informații de către cei cărora li se încredințează și dacă există o specificare clară a modului de utilizare a acestora.

Protejarea datelor
Art. VIII.15. Psihologii vor proteja datele de cercetare, asigurându-se că acestea sunt păstrate în condiții de securitate. Protocoalele de cercetare, datele de cercetare sistematizate sau cele deja publicate pot fi păstrate fără restricții, dar în condițiile respectării normelor etice.

Onestitate științifică
Art. VIII.16. Psihologii implicați în evaluarea, monitorizarea, realizarea și raportarea activităților de cercetare științifică vor manifesta imparțialitate și obiectivitate și vor respecta drepturile de proprietate intelectuală. Selecția proiectelor de cercetare, a rezultatelor cercetărilor realizate pentru a fi valorificate publicistic sau practic se va face doar pe criterii de relevanță științifică, excluzându-se orice considerent personal sau de natură extraprofesională.

Buna conduită în cercetarea științifică
Art. VIII.17. În activitatea de cercetare științifică psihologii nu vor ascunde sau înlătura rezultatele nedorite, nu vor confecționa rezultate, nu vor înlocui rezultatele cu date fictive, nu vor interpreta deliberat distorsionat rezultatele și nu vor deforma concluziile, nu vor plagia rezultatele sau publicațiile altor autori. Neatribuirea corectă a paternității unei lucrări, nedezvăluirea conflictelor de interese, deturnarea fondurilor de cercetare, neînregistrarea și/sau nestocarea rezultatelor, lipsa de obiectivitate în evaluări, nerespectarea condițiilor de confidențialitate precum și publicarea sau finanțarea repetată a aceloraşi rezultate ca elemente de noutate științifică sunt incompatibile cu conduita etică a cercetătorului.
Art. VIII.18. Datele contradictorii, diferențele de concepție experimentală sau practică diferențele de interpretare a datelor, diferențele de opinie nu constituie abateri de la buna conduită în cercetarea științifică.

https://alegericpr.ro/index.php/consultare-publica/4101-consultare-publica-varianta-revizuita-cod-deontologic-si-cod-de-procedura-disciplinara-26-09-2018 (p.26-29) site consultat in 5.02.2019